

Neděle 17.9.2006 – Sbor CB v Praze 3

Text: *„Hněváte-li se, nehřešte. Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce. A nedopřejte místa d'áblu.“* (Ef 4, 26.27)

Je zde někdo, kdo neví, co je hněv? Je zde mezi námi někdo, kdo se nikdy na nikoho nezlobil? Myslím, že to není ani možné. Všichni se umíme zlobit. Je ovšem pravda, že různí lidé prožívají hněv různým způsobem. V podstatě jsou dva typy lidí: ti, kteří na různé negativní zkušenosti navenek hněvem nereagují, protože hněv v sobě potlačují. A pak jsou ti, kdo v různé míře dávají najevo, jak je některá událost, zklamání nebo zranění rozčlily. Zlost a hněv doprovází člověka celý život. Vidíme jej u dětí, je to běžná forma projevu dospívající mládeže, s hněvem zápasíme jako dospělí nebo staří.

Není to sice žádné nedělní téma, které bychom si mohli v klidu vychutnat, ale je to téma ze života. Potřebujeme si připomínat, jak se křesťanská víra projevuje v praxi. Pán Bůh nám má co říci také k našemu hněvu.

1. Místo hněvu v křesťanově životě

Z pohledu psychologů je hněv asi nejsložitější emoce. City jako radost, smutek nebo strach jsou poměrně snadno srozumitelné, ale s hněvem je tomu jinak. Tomu rozumíme velmi málo. Proč někoho rozčílí každá maličkost, zatímco jiný dokáže snášet nepříjemnosti a zůstane navenek v klidu? Čím to je, co má na to vliv?

a) Z Bible víme tolik, že nás Bůh stvořil se schopností ke hněvu. Bible také jasně říká, že existují 2 druhy hněvu: spravedlivý a nespravedlivý. V Ef 4,31 je hněv jmenován jako něco, co máme odložit. Je tím určitě myšlen nespravedlivý hněv, který se musíme učit ovládat. V Ef 5,6 se ovšem mluví o Božím hněvu, který má postihnout neposlušné a o kterém víme, že je spravedlivý. Takový byl i Ježíšův hněv. Musí tedy existovat dobrý a správný hněv, kterému se můžeme učit, a vedle toho zlý a nespravedlivý hněv, který se musíme učit ovládat a vyhýbat se mu.

John Stott, známý anglický teolog, píše ve svém komentáři k tomuto biblickému textu, že *„dnešní svět velice potřebuje více křesťanského hněvu“*. My lidé máme blízko k tomu, abychom uzavírali s hříchem kompromisy takovým způsobem, jakým by to Bůh nikdy neudělal! Jako křesťané bychom neměli být tolerantní ke hříchu, neměli bychom mlčet k bezpráví, ale měli bychom dávat najevo spravedlivý hněv. Tak, jako Pán Bůh nenávidí hřích, měli bychom ho nenávidět i my. Tak, jako Pána Boha zlobí každý hřích, měl by hřích vyvolávat i náš hněv.

b) Dále je třeba si říct, že hněv patří k běžným projevům našeho nitra, k emocím, které nám pomáhají prožívat život s jeho výšinami i hlubinami. Sám o sobě není hněv jako emoce, jako určitá vnitřní reakce na to, co prožíváme, špatný. Je signálem, že něco není v pořádku. Je to takové varovné světýlko. Protože většina lidí tuto neumí ovládnout, projevuje se hněv většinou nepěknými slovy, vede k fyzické hrubosti nebo násilí a je pak původcem mnoha bolestí a trápení. Hněv nejednomu člověku zatemní mysl a pak se dějí věci, kterým se někdy nechce ani věřit! – Za to, že se kvůli něčemu na někoho rozzlobíme, se ještě stydět nemusíme. Ale musíme dávat velký pozor na to, jak se ve svém hněvu projevujeme, abychom jako křesťané nesklouzli do hříchu a hříchem nepokračovali.

2. Jak máme porozumět svému hněvu?

Je dobré vědět, že ani potlačování hněvu ani ventilování emocí samo o sobě k řešení našich životních problémů nevede. I když ovládnutí hněvu, potlačování hněvu vypadá ušlechtilěji, není to žádná ctnost ani výhoda. Z pohledu psychologie je užitečné, když člověk dá průchod svým emocím. Ale opravdovou pomocí je to pro člověka teprve tehdy, když takový proces směřuje k otázce po původu hněvu. Potřebujeme se ptát *„Proč se zlobím? Proč jsem vzteklý? Co mě tolik nazlobilo?“* – Řadu z nás určitě zlobí nespravedlnost, lidská hloupost, bezohlednost, nezodpovědnost, lajdáctví, lež nebo pýcha, se kterými se mezi lidmi setkáváme.

Když se dovídáme o tom, jak si páni poslanci odsouhlasí navýšení příjmů, jak zaměstnávají jako své asistenty své rodinné příslušníky, zlobí nás arogance moci... Když slyšíme dokola o tom, jak pražští taxikáři bezostyšně okrádají své zákazníky, v restauracích napočítají cizincům vyšší částky-otevívá se nám takzvaně kudla v kapse. Zlobíme se nad tím, jak nepoctivost „ve velkém“, „tunelování“ nejrůznějšího druhu může lidem u nás procházet...Jindy se zlobíme jeden na druhého v rodině: někdy kvůli maličkostem, jindy jsou důvody hlubší. – Jak nás to rozčlílí, když spěcháme a dostaneme se do dopravní zácpy? Jak strašně nemáme rádi fronty nebo zpoždění!? Proč se zlobíme? Protože nečekané okolnosti, které nemůžeme ovlivnit, naruší naše plány, okrádají nás o čas a vnitřní pohodu. Je to příklad hněvu, který nesouvisí ani s nespravedlností ani s něčí chybou. Neměli bychom se každé ráno předem připravovat na různá civilizační omezení a překvapení a modlit se o Boží moudrost a pokoj? Myslím, že ano.

3. Jak máme zacházet s hněvem?

Z biblického svědectví připomenu 2 příběhy, ve kterých se mluví o hněvu. Hned na začátku Bible slyšíme o Kainovi a Ábelovi. Příběh hněvu a závidivosti, příběh zlého a neovládnutého hněvu, který končí bratrovraždou. Přes Boží upozornění dojde k tragedii. Tam, kde se člověk neovládne, nedá si říct, nezastaví se včas, tam může hněv eskalovat do násilí a skončit neštěstím. Druhý příběh je událost ze života Pána Ježíše. Boží Syn přijde na chrámové nádvoří a velice ho rozzlobí kšeftování na tomto prostranství. Převrací stoly trhovců a všem připomíná, že chrám je místem modliteb a setkávání s Bohem. To je příklad svatého a spravedlivého hněvu, který ukazuje, co Pána Boha zajímá a co ho zlobí...

Biblický výrok, který máme dnes před sebou, nám radí, jak máme zacházet se svým hněvem. Na jedné straně slyšíme, že existuje spravedlivý hněv, hněv, který je na místě. Na druhé straně slyšíme, kde jsou hranice takového „svatého“ hněvu.

a) Nehřešit

Vždy se máme přesvědčit o tom, zda náš hněv není důsledkem pýchy, nervozity, zlomyslnosti nebo touhy po pomstě. Toto Boží slovo má na mysli společenství křesťanů. Připomíná nám, že každé nedorozumění, napětí nebo neshoda ohrožuje společenství. Když se oprávněný hněv kvůli nemoudrosti, neposlušnosti nebo nekázní přenese na konkrétní osobu a zaměří proti ní, narušuje to vztahy, rozbíjí společenství...

b) Nepěstovat hněv

Biblický výrok „*Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce*“ většinou známe a dost často citujeme. Apoštol tímto obrazem varuje křesťany před tím, aby zadržovali, pěstovali hněv. Neznamená to tedy doslova, že se můžeme na někoho klidně zlobit od rána do večera. Naopak je to výzva k tomu, abychom co nejrychleji hledali cestu smíření, odpuštění a narovnání narušených vztahů.

c) Nenechat se vyprovokovat

Pán Bůh dobře ví, jak blízko je od svatého k nespravedlivému hněvu a jak my křesťané někdy svůj hněv špatně zvládáme. Proto nás apoštolovými slovy upozorňuje na to, že když se necháme unést *spravedlivým* hněvem, musíme si dávat pozor na to, aby se do našeho srdce nedostala infekce nenávisti, zášti nebo něčeho podobného...

d) Odpouštět

Myslím, že všichni dobře víme, jakou cestou nás chce Bůh vést: cestou smíření a odpuštění. Podle příkladu Ježíše Krista a díky Jeho odpuštění se učíme odpouštět také my. Také dnes přinášíme pod Jeho kříž své viny, svůj hněv, podrážděnost, tvrdost...Připomínáme si Ježíšovo slovo „*Pojďte ke mně všichni, kdo jste obtíženi...a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce.*“ (Mt 11, 28) Pokora a tichost nám pomohou hněvat se svatě a spravedlivě a včas odpouštět a zapomínat. Na tuto cestu nás všechny zve náš Zachránce a Pán Ježíš Kristus. Dejme si říct a tam, kde je třeba, začínejme s Boží pomocí nově.

(16.9.2006 – B. Kaleta)